

עבודת השם

פירוש "בהר-בחוקותי"

זיכרוןם לברכה (ערוגין נד א) בני אם יש לך היטב לך ויתכסה במה שיש לו ויכבד אשתו וידבה כבוד ביתו.

פרשת בהר-בחוקותי מורכבת למעשה משתי פרשיות נפרדות: בהר ובחוקותי. בשנים רבות קוראים את שתי הפרשות יחדיו. כאשר בני ישראל ייכנסו לארץ המובטחת יהיה עליהם לציין שני שנים מיוחדות: שמיטה ויובל. השנה השביעית מכונה שמיטה, ואילו לאחר 7 מחזורים של שבע שנים יש לציין את השנה ה-50 כשנת היובל. גם בשנת השמיטה וגם בשנת היובל אין לחרוש, לזרוע או לקצור את יבול הארץ. בשנים אלה היבול יהיה מופקר לכל.

"וכי תאמרו: מה נאכל בשנה השביעית?" שואל בורא העולם ומשיב בעצמו: אתן ברכה מיוחדת בארץ, כך שמיבול שנה אחת (השנה השישית) תתפרנסו שלוש שנים: השנה השישית, השביעית והשנה השמינית עד שתוכלו לקצור מן היבול החדש.

"שנת היובל" את שנת היובל מציינים באמצעות תקיעה בשופר ביום הכיפורים. שנת היובל מסמלת שחרור: כל העבדים משתחררים ושבים לביתם, וכל השדות שנמכרו חוזרים לבעלים הראשון. לפיכך, כאשר אדם מוכר שדה עליו לחשב כמה שנים יחלפו עד ליובל ולדרוש סכום הגון.

בתים שנמכרו: אם הבית נמצא בעיר מוקפת חומה, ניתנת למוכר הזדמנות בת שנה לרכוש את הבית שוב מדי הקונה. לאחר השנה הוא לא יכול לרכוש שוב את הבית, וגם ביובל הבית יישאר ביד הקונה. בית שנמצא בעיר שאינה מוקפת חומה, המוכר זכאי לשוב ולרכוש אותו בכל עת. במידה והוא לא עשה זאת הבית ישוב אליו ביובל - חנים אין כסף.

"דיני אדם שירד מנכסיו" מצווה לסייע לאדם שירד מנכסיו, לסייע לו למצוא עבודה ולהלוות לו כספים בעת הצורך. אין להלוות בריבית. כאשר יהודי הגיע למצב כספי נואש כל כך ומכר את עצמו לעבד בבית יהודי, על האדון להתייחס אליו כשכיר ולהעניק לו יחס נאות. הוא ישתחרר לאחר שש שנים או בשנת היובל - המוקדם מביניהם.

לעומת זאת, עבד ניתן לרכוש עבד נוכרי לעולם ואף להעביר אותו בירושה לבני האדון. יש לעשות כל מאמץ כדי לפדות אדם שמכר את עצמו לגוי כעבד. גם אם הוא לא נפדה קודם לכן, כאשר מגיעה שנת היובל הוא יוצא לחופשי, "כי לי בני ישראל עבדים, עבדי הם אשר הוצאתי אותם מארץ מצרים, אני ה' אלוקיכם." שוב מצווה האלוקים על איסור עבודת אלילים, מצוות שמירת השבת ושמירת קדושת המקדש.

"שש שנים תזרע שָׂדֶךְ," (בהר יחג) שש שנים תזרע - סופי תיבות שמע- רמז לפסוק שמע ישראל שיש בו שש תיבות ולומר לך - כל הזרע שש שנים ונח בשביעית מעיד ביחודו של הקב"ה שהוא יחיד וברא את כל העולם בששה ימים ונח בשביעי, וכל הזרע בשמיטה כאילו כופר ר"ל ביחודו של עולם. (החיד"א)

"וכי תמכרו ממכר לעמיתך, או קנה מיד עמיתך," (בהר כה"ד) כתוב במדרש תנחומא (ויקרא בהר אות א) על הכתוב: "וכי תמכרו ממכר לעמיתך או קנה מיד עמיתך אל תונו איש את אחיו" זהו שאומר הכתוב: "נבהל להון איש רע עין ולא ידע כי חסר יבואנו (משלי כח כב) הפסוק הזה מדבר בהרבה בני אדם "נבהל להון איש רע עין: זהו קין. אמר הקדוש ברוך הוא: אתה נבהלת לירש את העולם, חיך חסרון יש לך הוי "ולא ידע כי חסד יבואנו" ומה היה לו? שנטלטל בעולם שנאמר: "נד ונד תהיה בארץ." (בראשית ד יב)

רדיפת ממון בגלל השתלטות על אחרים. חצי העולם היה שייך לקין אבל גם להבל אחיו יש את חצי העולם השני. דבר זה יצר קנאה אצל קין וגבר בו יצר ההשתלטות על הבל אחיו, ורצה לשלוט על העולם כולו על ידי שרצה את אחיו עונשו היה, שלא שלט על שום מקום, אלא נאלץ לנדוד בכל העולם כאדם רדוף ללא בית ובכל מקום הוא נחשב לגר זר.

עשית הון עבור מחיה ופרנסה. בסיבה זו אין כל פסול, אבל אם אדם רודף אחר זה הוא עלול לעבור על איסורים הן בין אדם לחברו והן בין אדם למקום. אל יתהלל עשיר בעשרו כי אם בעשותו חסד משפט וצדקה (ירמיהו ט"ב כג) ולא ירום לבבו שאין גופו ממון וברכות הטובה יזכור ימי הרעה המעותדים לבוא עליו, ויום המות יהיה נגד עיניו כי שם עשיר ורש נפגשו ושווים הם. ואמרו ישפיל עצמו שתקוותו רימה ותולעה. וכל אושר רב כוחו לעשות טובה בגופו ובממונו יעשה, ולא תשבע עינו שפיוד ממונו גם ייטיב על עצמו ואל בשרו כמאמר רבותינו

19:03	כניסת השבת
20:07	צאת השבת
19:26	שקיעה
20:38	ר. תם
5:53	הנץ

הפסוק: "ה' עוזי ומעוזי"

"אם בחוקותיי תלכו ואת מצוותי תשמרו ועשיתם אותם פותחת הפרשה, 'ונתתי גשמיכם בעתם, ונתנה הארץ יבולה ועץ השדה ייתן פרי' כשהיא מוסיפה ברכות רבות, ביניהם 'ונתתי שלום בארץ ושכבתם ואין מחירי; והשבתה חיה רעה מן הארץ, וחרב לא תעבור בארצכם.' במידה ולא תצייתו לדברי, מזהיר אותם האלוקים, אעניש אתכם קשות. בפרשה זו מופיעים פסוקי ה'תוכחה' המכילים את העונשים הצפויים, חלילה, לבני-ישראל במידה ולא יקיימו את מצוות התורה, אך הם מסתיימים בנימה אופטימית: 'גם בהיותם בארץ אויביהם לא מאסתים ולא געלתם לכלותם להפך בריתי אתם, כי אני ה' אלוקיהם.'"

כאשר אדם נודר סכום מסויים כתרומה, הוא יכול לומר "אתן כערכו" (שוויו) של איש מסויים או "אישה מסוימת". אלו הם היתקיימים אותם יהיה עליו לשלם: לתינוק זכר מגיל חודש עד גיל חמש; חמישה שקלים. מגיל חמש עד גיל עשרים; עשרים שקלים. מגיל עשרים עד גיל ששים; חמישים שקלים. מגיל ששים והלאה: חמישה עשר שקלים. לתינוקת מגיל חודש עד גיל חמש: שלושה שקלים. מגיל

חמש עד גיל עשרים; עשרה שקלים. מגיל עשרים עד ששים; שלושים שקלים. מגיל ששים ומעלה: עשרה שקלים. במידה ולתורם אין את היכולת הכלכלית לשלם את הסכומים האמורים, ישום הכוהן את נכסיו ויחייב אותו בהתאם. אדם הנודר בהמה טהורה עליו להביא אותה למקדש ואין באפשרותו להמיר אותה בהמה אחרת. במידה והוא עשה זאת גם הבהמה המקורית וגם זו שהמיר בה קדושות, כקנס על מעשהו. אדם הנודר בהמה טמאה או בית כתרומה רשאי לפרות אותם תמורת השווי המקורי בתוספת חומש. אדם הנודר שדה יכול לפרות אותה תמורת חמישים שקל לכל שטח המכונה 'חומר שעורים'. אם הוא מחליט שלא לנאול את השדה היא תשוב אליו ביוכל כל עוד הוא נותרה בידי גזבר ההקדש ולא נמכרה לאחר. אם הוא עצמו רכש את השדה מאחר, השדה תשוב לבעלים המקורי.

פרשת בחוקותיי היא הפרשה האחרונה בספר ויקרא. כאשר מסיימים את קריאת הפרשה בבית הכנסת, נהוג כי כל המתפללים קוראים יחדיו ואומרים: "חוק, חוק ונתחוק!" בכך הם מאחלים זה לזה להתחוק בהמשך לימוד וקריאת התורה.

סיפור בהגשבים

"הסנדק שנעלם" חלק ב

קיצור: עת מלחמה בעולם. גרודי חיילים נעו בין הערים והפילו את חיתתם על יושביהן. הם ניצלו את אווירת המלחמה כדי לשדוד רכוש או להתעלל באזרחים. הדרכים היו בחזקת סכנה. שודדים גזלו וחמסו ופעלו באין-מפריע. בעיקר פחדו תושבי הכפרים והעיירות הקטנות, שהיו חסרי מגן. **המשך:** על-פי השרפרף שנשא על גבו הבין ר' גדליה כי סנדלר הוא. בהגיע לבית היולדת לקח הסנדלר את השרפרף, הניחו על הקרקע והתיישב עליו. ראה ר' גדליה שהאיש אינו משתף פעולה, וגם אינו עונה לשאלותיו, והחליט שלא לשית ליבו לכך. הוא הודה לה' על שזימן לו את האפשרות לקיים בכל-זאת את הברית. חישמהר לקח את התינוק בידי האמונות והניחו על ברכיו של הסנדלר. הסנדלר הביט בו מבט תם, אך אחז את התינוק כראוי, ור' גדליה התכונן לביצוע המילה. בירך ר' גדליה בקול ובהתרגשות את הברכות "ברוך אתה... על המילה... להכניסו בבריתו של אברהם אבינו". האם, העומדת בצד, מחתה דמעות של אושר, על שזכתה לערוך ברית-מילה לבנה בעתה ובזמנה. כעבור זמן קצר כבר היה הילד מהול ורגוע, והמוהל הלבישו והחזירו לעריסתו. ברגע זה הוציא הסנדלר המורז בקבוק יין מתרמילו ומסרו לר' גדליה. רבי גדליה המופתע התמלא שמחה, שכן בבית לא היה יין והוא כבר חשב לברך בלי כוס. הוא מיהר למלא את הכוס על גדותיה, ובנעימה חגיגית החל בברכת "אשר קידש ידך מבטן". בעת הברכה היו עיניו עצומות בדבקות, וכשפקח אותן בסיום הברכה, ראה לתדהמתו כי הסנדלר נעלם ואיננו. לא היה לו שום הסבר איך ברגע אחד נעלם הסנדלר עם תרמילו ועם השרפרף שישב עליו. אולי זה היה אליהו הנביא בכבודו ובעצמו, שבא בשעה הנכונה לערוך עמו את ברית המילה, הרהר בליבו. בהתרגשות רבה נפרד מהיולדת ויצא לשוב לזליכוב, וליבו מלא אושר על זכות המצווה ועל הסיכוי שאולי זכה להיעזר בידי אליהו הנביא. גם עכשיו עברה הדרך ללא שום אירוע מיוחד, ובבואו לביתו שמחו בני משפחתו עמו והודו לה' על שחזר בשלום. עברו כמה חודשים, המלחמות פסקו והארץ שקטה. ר' גדליה יצא למזריטש, אל רבו המגיד, להסתופף בצילו ולקבל כוחות מחודשים. הוא המתין ליד חדרו וכשהגיע תורו פתח את הדלת בחדרת-קודש. הוא לא הספיק אלא לצעוד צעד אחד פנימה, והמגיד קרא אליו בחיבה: "ר' גדליה, שמחת כשחשבת כי הסנדלר אשר מלת את התינוק על ברכיו היה אליהו הנביא. שמחתך תגדל שבעתיים כשתדע כי זכית לראות את בעל הברית, הלא הוא אברהם אבינו בעצמו!". **סוף!**

ע"פ ילקוט יוסף
כרך ד'

פינת ההלכות

"דיני לקיחת תרופות בשבת"

פא. הסובל מכאב מועט בשיניו, אסור לו ליקח כדור הרגעה בשבת, אלא אם כן התחיל לבלוע כדורים מערב שבת. אך רשאי לשתות עראק או קוניאק, למרות שכל כוונתו לצורך רפואה, מכיון שאין הדבר ניכר שעושה כן לצורך רפואה. ולכן לא ישהה את המשקה בפיו, וכן לא יגמע את המשקה לתוך פיו ויפלוט, שאז ניכר שעושה כן לצורך רפואה. וכן לא יגמע חומץ על שיניו, שהרי ניכר שעושה כן לרפואה. ואם כאביו חזקים כל כך עד שמצטער הרבה, מותר לו אף להשהות את המשקה החריף בפיו, ויבלעו אחר כך. ואם מצטער עד שנחלה כל גופו מותר אפילו לגמוע שכר ופלוט. וכן מותר להניח תמצית של "צפורן" על השן להרגיע הכאב. וכן מותר לבלוע כדור הרגעה, אחר שחלה ונפל למשכב. (ילקוט שבת ד' עמוד קנט)

פב. אם קיים חשש סכנה מחמת ריבוי המוגלה בחניכיים וכדומה, יש להתייעץ עם רופא, כי פעמים שאף צריך לחלל שבת, [על פי חוות דעת של רופא]. (ילקוט שבת כרך ד' עמוד קסא)

עלון זה לעילוי נשמת!

ברוך עובדיה בן שרה	יגאל יוכפז בן שושנה
שרה בת שלמה	שלום בן משה
אסתר בת חנה	שלום בן אברהם
ציון עובדיה בן רחל	יחזקאל אליהו בן סמרה
נעמי לקס בת אסתר	יעקב לקס בן אסתר
רחל עובדיה בת אסתר	רבקה בת כאגו וחנניה
שלמה בן אליהו ושרה	אברהם דמתי בן אסתר
דוד שורחון בן חוה	יוסף צברי בן אהרון

ת. נ. צ. ב. ה.

עורך ומגיש: שלום ע.

המעוניינים לקבל את העלון למייל בתפוצה שבועית:
יש לשלוח הודעה לאימייל: avodat.ase@gmail.com
כמו כן ניתן להוריד את העלון באתר "לדעת" ו"דרשו"